

Julio Zino i César Manzanos en l'estudi del funcionament institucional de les presons, Aureli Díaz i Oriol Romaní en les drogodependències, Tomás Calvo, Teresa San Roman i Dolores Juliano en la marginació social i cultural, Joan Frigolé i Gemma Orobitg en les identitats i el concepte de persona, i Mercedes Vilanova en les narratives i altres clàssics en els estudis de legislació penal i penitenciària. El marc teòric de la investigació estableix lògiques entre construccions socials com les presons, el consum de drogues, la marginació, lògiques entre substàncies (drogues il·legals), persones i contextos socials. I les narratives dels informants són la veu del drogodependent empresonat, on expliquen des de la relació amb l'altre a la presó, amb el poder, amb els conflictes i els canvis, en definitiva la producció i reproducció de la realitat carcerària.

Hi ha la voluntat d'oferir les narratives dels informants perquè expliquin com donen significat i com són significat d'una vida, d'una situació que és coneguda des d'altres àmbits i perspectives. Es proposen canvis per tal de millorar la situació personal i social dels drogodependents empresonats, així com la redefinició terminològica de conceptes com la cultura carcerària i els de pres col·laborador i pres presonitzat.

Les conclusions de la investigació difícilment es poden sintetitzar en poques paraules. Es considera que mentre no hi hagi un canvi legislatiu, s'hauria d'evitar que el drogodependent empresonat estigués sotmès a un règim comú penitenciari que ha demostrat que no pot assolir els seus propòsits. Es considera aquesta mesura fonamental sobretot amb els empresonats primaris. La situació de vulnerabilitat de la persona drogodependent empresonada provoca que no es pugui garantir, en l'estat actual de les presons, els seus drets constitucionals.

El Museu Etnològic del Montseny, La Gabella. Arbúcies

Jordi Tura i Masnou

Director

El Museu Etnològic del Montseny, La Gabella (MEMGA), va obrir les seves portes al públic el 20 de maig de 1985. Prèviament, des de l'any 1982, s'havia posat en funcionament una sala d'exposicions temporals. Els orígens del museu cal trobar-los en el context cronològic dels anys setanta i principis dels vuitanta del segle XX, i en el marc social d'aquesta època, a partir de la tasca del Grup Recerques d'Arbúcies, que iniciaren els primers treballs de documentació i investigació centrats en el patrimoni cultural arbucienc. A partir de la inauguració, el museu s'ha anat professionalitzant i, malgrat els processos de desmobilització social generats a partir de mitjan els anys 1980, ha mantingut al llarg de la seva història un fort vincle amb la societat que al llarg d'aquests anys l'ha acollit, i s'ha configurat al llarg del temps com un dels principals referents culturals del territori.

La primera pretensió del MEMGA, va ser la recuperació de la cultura i la identitat pròpies. Cal no oblidar en aquest sentit que el museu neix en un context de fort rebuig al que havien significat quaranta anys de franquisme i la representació cultural que va representar aquest fet. La recuperació d'aquesta identitat se centra en els elements patrimonials i específicament en el patrimoni cultural, per bé que interpretat dins el marc d'un medi natural concret. La relació entre l'home i el medi, i el treball d'es-

tudi sobre els mecanismes que intervenen en aquesta relació, serà una constant al llarg de la història del museu.

El MEMGA l'interpretem com un centre de conservació, difusió i investigació del patrimoni cultural del massís del Montseny, implicat en la dinamització cultural, social i econòmica del seu territori i amb l'objectiu d'implicar la societat del seu entorn i de convertir-se, per tant, en una eina socialment productiva.

Al llarg dels vint anys d'història del museu, aquests objectius s'han mantingut inalterables, malgrat els canvis que la societat arbucienca i montsenyenca en general ha experimentat. A aquest fet hi ha contribuït en gran mesura la base conceptual sobre la qual es va edi-

ficar el museu i la seva perspectiva oberta a les noves influències i a l'intercanvi cultural; no en va, ens trobem en una societat que presenta uns índexs d'immigració extracomunitària que ultrapassin el 23%, i amb més del 50% de la població que ha nascut fora del municipi d'Arbúcies.

Des de la perspectiva del desenvolupament del museu en si mateix i del conjunt de serveis que acull, val a dir que després de la seva inauguració l'any 1985 el museu va tenir una primera ampliació l'any 1987, que va permetre quintuplicar la superfície inicial dedicada a exposició permanent. Així es va configurar un nou espai amb catorze sales d'exposició permanent i una sala d'exposicions temporals. L'any 1989 es va inaugurar el Centre de Documentació del Parc Natural del Montseny (secció humanitats), i l'any 1992 s'inaugurà la primera fase d'espais de reserva, que va tenir continuïtat l'any 2003, amb el desenvolupament d'una segona ampliació, que li va atorgar una superfície d'espais per als fons de reserva de 500 m². L'any 1996 es va inaugurar el multivisor "Les Llegendes del Montseny", finançat pel Parc Natural del Montseny, i es van posar en funcionament noves sales d'exposicions temporals. Finalment, l'any 2007 el museu ha portat a

terme una profunda remodelació de la planta baixa de l'edifici, que ha afectat una superfície de més de 600 m², si es comptabilitza la zona de terrassa i carpa restaurant. Aquesta remodelació ha permès doblar l'antiga superfície d'exposicions temporals, a partir de la reducció de l'espai d'exposició permanent (de quatre a tres sales), i reordenar i remodelar al mateix temps tota la zona de recepció i botiga.

La perspectiva territorial del museu es complementa amb el desenvolupament de cinc itineraris –Montseny rural, Montseny industrial, Montseny dels poetes, Montseny monumental, Montseny natura– i cinc tallers pedagògics –la castanyeda, la riera i el bosc de ribera, el pomàrium (centrat en el cultiu i explotació de varietats autòctones de pomeres), els oficis tradicionals i el joc tradicional–; complementa l'oferta d'activitats en el territori la visita guiada al Castell de Montsoriu i al Jardí dendrològic del Roquer (Arbúcies). Dins l'àmbit nacional, el museu forma part de la xarxa d'antenes de l'Observatori per a la Recerca Etnològica de Catalunya del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana.

Pel que fa a les línies d'investigació, cal esmentar que el mateix museu i el conjunt d'activitats i ofertes de visita són

producte de la tasca de recerca prèvia desenvolupada pel museu. Des d'aquesta perspectiva, al llarg de la seva història el MEMGA ha centrat la seva tasca d'investigació en dues grans línies de treball: la recerca sobre el poblament antic i medieval, i la recerca centrada en el patrimoni etnològic del Montseny. Aquesta darrera, integrada dins de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya del CPCPTC, va tenir el seu punt d'inici l'any 1994 amb el desenvolupament de la primera fase de l'inventari. Des d'aleshores cal apuntar les publicacions: *Torderades i eixuts, els usos tradicionals de l'aigua al Montseny*, dins de la col·lecció temes d'etnologia de Catalunya (2002) *El joc tradicional al rodal d'Arbúcies* (2007) i finalment *El Mas al Montseny*, un projecte de recerca coordinat conjuntament amb el Grup d'estudis sobre família i parentiu de la Universitat de Barcelona, i amb la col·laboració de l'equip d'investigació del Taller de Patrimoni Arquitectònic de la Universitat Politècnica de Catalunya dirigit per Santiago Canosa. D'aquest projecte s'està a punt d'editar una primera publicació a càrrec de Xavier Roigé i Ferran Estrada.